

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносити: в Австрії:

на цілий рік 24 K
на пів року 12 K
на чверть року 6 K
на місяць 2 K

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо рукою ми серце і віра руска“. — З Русланових поштів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в паса-
жі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише з
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
вільні від податку. — Оповідки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надісл-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesення по 30 сот. від стрічки

Сесія делегацій в Пешті.

(X) Ві вівторок збирають ся знов делегації на нову сесію, сим разом в угорській столиці. В Австрії вважають делегації інституцією, котра підтримує єдність і цілість австро-угорської монархії, коли тимчасом в Угорщині намагають ся всіма способами відняти їм се значіння і обмежити до значіння якоїсь комісії вибраної з лона угорського союму. Але може ще ніколи не було так важкої потреби зазначити сю вагу делегацій і вказати на них яко злучник обох половиць монархії, як тепер і пригадати їх цілу спільного, осередного парламенту нашої монархії.

Делегації збирають ся на сесію під вражінням балканських подій, під вражінням війни, про можливість котрої на Балкані в виводах спільних міністрів, гр. Берхтольда, міністра війни Авфенберга і д-ра Біліньського лише натякувано. Поки що відомо про нову сесію делегації лише стільки, що она має ухвалити спільний бюджет на 1913 рік і тому сесія буде імовірно коротка. Мимо того однак можна сподівати ся вельми широких розправ політичних і важких виводів і заяв міністрів.

Бюджет на 1913 р. не буде значно ріжнитися від сегорічного і тому не повинен дати причин до широких розправ, бо се булоб лише повторюванем недавніх промов делегатів. Зате лиш ширші будуть розправи про заграничне положення, котре в останніх тижнях рішучо і значно змінило ся і представляє зовсім новий образ в порівнянню з цілим попереднім сороклітєм. Нема сумніву, що вся розправа буде обертати ся вколо балканської війни і австро-угорської політики на Балкані.

Вже в минувшій сесії заявив міністер заграничних справ гр. Берхтольд, що Австро-Угорщина „серед усяких обставин буде берегти своїх інтересів на Балкані“. Тоді однак не зазначив ближше гр. Берхтольд, які інтереси

має він на думці і до якої цілі буде Австро-Угорська монархія змагати на Балкані. Щоби Австро-Угорщина побивала ся на Балкані задля Новобазарського санджаку, се був лише есциалістичний середняк агітаційний і витвір сего безглуздя, яке на жаль в астр. дневниках тепер шораз більше розвельможує ся в справі заграничної політики. Коли би наша монархія була приписувала сій вузькій пасмужці, всуненій поміж Сербією і Чорногорією, якесь значіння і вартість, то не відступала би сего добровільно Туреччині в часі пересилена підчас прилучки Босни й Герцеговини. Посідає Санджаку не приближає нашої монархії до Солуня, бо між тим ще положена Стара Сербія і Македонія, котрі то області перед занепадом Туреччини не могли дістати ся нашої монархії, а тепер по овлادی їх Сербією і Болгарією тим менше осяжні для Австро-Угорщини.

Балканські інтереси, як їх розуміє наше міністерство загран. справ, є зовсім інші і про се повинен гр. Берхтольд дати пояснення підчас сесії делегацій, а коли сего не зробить сам з власної попуки, то неперечно викличуть таке пояснене домаганя делегатів. Сего пояснення має населене монархії право домагати ся, не длатого, щоби із сего дізнати ся, чи Австро-Угорщина думає вести війну або ні. Що наша монархія не провадить війни легкодущо, се засвідчує її історія, однак важною річю є, знати, чи ми не гснимо ся за мріями. Предметове і виразне пояснене наших інтересів на Балкані усюкоїть населення, а політичним сторонництвом уможливить, односторонньо підтримувати змаганя і цілі заграничної політики нашої монархії, і запобіжить розтічці поглядів і змагань, котрі могли би обнижити значіння і повагу австро-угорської монархії якраз в такій хвилі, коли она повинна мати важкий і рішучий голос в справах перестрою найближчих нам областей і держав.

Наше становище супроти резолюції польского кола.

В одній з попередніх статей сказали ми, що війна викликає подражнені настрої, а в подражненню суспільність, так само як одиниця, не одно так робить, або скаже, чого в природному стані не зробила би.

Отсей подражнений настрій видно тепер в польській суспільності. Возьмім приміром заяву польского кола у Відні. Прочитаймо її уважно і спитаймо себе, чи така поважна інституція могла би так промовляти, будучи в духовій рівновазі? Ні. Рішучо ні! Під теперішню хвилю, коли веде ся дипломатична тиха боротьба між нашою а сусідною державою, коли, цілий світ з напруженою увагою слідить за кождою хвилею того тривожного двобою, коли хто зна, чи не рішає ся судьба народів, розірваних поміж тими державами, коло польске, стаючи перед світом яко представник, не тільки австрійських, але всіх Поляків, проголошує слово, котре мусить здивувати кождого, хоть трохи обізнаного з політичними справами Європи. Оно жадає не менше і не більше, тільки зрівняня союзу з Німеччиною. А що Австрія без союзника обійти ся не може, так тим самим Поляки кидають її в обійми Росії, тої Росії, котра не криве ся з нами відірвання Галичини і обезсилена Астрією на полудні при помочи балканського союзу. Сумніваємо ся, і то навіть дуже, чи кермуючі круги в Австрії возьмуть собі до серця наївну пораду польского кола і наразять державу Габсбургів на таку саму долю, якої дізнала Польща, попавши у зависимість від Росії за Станіслава Понятовського, але як би оно не було, наша народна воля піде по лїнії цілком противній від польської, бо в наших інтересах єсть не скріплювати нашого найтяжшого ворога, а робити его як найменше шкідливим.

Вроджений інстинкт наказує нам тягнути в ту сторону, де наші національні бажання

стрічають ся з меншими перешкодами і де можна мати надію лучшої і красшої будучности, де можна принайменше сподівати ся такого ладу, котрий відповідав би нашим поглядам і нашій народній вдачі. Тимчасом Росія, не лишає нам ніякої надії на будучність, а в теперішности нищить нас безощадно, не оглядаючи ся на віщо, на права божі, людські, а навіть на свої власні. Доказом того зачине не київського „Українського клубу“ інституції, котра прецінь постунала так обережно і законно, що треба було вишукувати якісь, ніби то неправною дорогою спроваджені числа американої часописи, щоби прецінь було чого чипити ся і щоби фактови насали можна було надати брехливий позір законности. Цілком зрозуміла річ, що туди, де нас гноблять, нереслідують, де нам відбирають мову, віру, навіть імя, туди, де нам кажуть жити, працювати, навіть думати інакше, як сего наша душа бажає, цілком зрозуміло, що ми туди не можемо іти і не підемо.

Заяви польского кола не обходять нас ближше, але остання не може бути нам байдужа, бо она на тую вагу, на котрій важать війну і мир, старає ся кинути свій юдин гріш (інакше того нещасливого виступу ми не можемо назвати). А набирає та заява ще більшої ваги, коли розважимо її в куті з цілим рядом тих фактів, які вказують на протеговане москвофільства в Галичині деякими польскими кругами.

Надаване презент на щонайлучші парохії москвофілам, поширане москвофільських кандидатів при всьляких виборах, підпомагане русификаторських „обществ“ публичним грошем, котрого Поляки так дуже щадять на наші народні цілі, а вкінці ті сердечні зносини Зьдзеховських, Гавровських і Раціборських з всьлякими Бобрінськими і ті численні москвофільські статі в польских часописах — всьо оно вказує на те, що в польській суспільності єсть така течія, котра свідомо, чи несвідомо, (се нас хвилено не обходить),

Памятник Шевченкови

Після посліднього виказу складок на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві, поданого в київській „Раді“ ч. 230, зібрано доси 112 531 рублів 96 коп., т. є на наші гроші близько 243.000 K (як числити рубель по 2 K 55 с). Є се сума вже така значна, що про гарний пам'ятник Шевченкови можна сміло думати. Річ певна, що як лише сама будова пам'ятника почне ся, як уже комітет вибере якийсь проєкт, а місто Київ дасть відповідну площу під пам'ятник, скільки ще поспілюють ся. От за 16 місяців прийдуть ще соті роковини уродин Шевченка — буде знову добра нагода до складок.

Здаєть ся, сам пам'ятник до лютого 1914 р. не стане, бо вже мало часу лишило ся, але український вярід дасть ще новими складками доказ, що єму пам'ять поета дорога, а приїде час, що й сам пам'ятник стане у матери городів наших. Найдуть ся і там люди, що якої будь площі не дадуть під пам'ятник, тільки доберуть гарну.

Нам не відомо, чи в тій сумі 243.000 K є вже і складки, зібрані поза російською Україною, але коли й є, то їх не надто багато; переважну частину грошей зібрали російські Українці. І хоч би на їх рахунок взяли тільки двіста тисяч корон, зібраних протягом кількох останніх літ, то й сї складки дають гарне свідощтво нашим братам за кордоном. Треба пам'ятати, що сю суму зложено дріб-

ними складками, бо магнатів, котрі сипнули ся тисячами на таку ціль, як пам'ятник українському поетови, у нас нема. Отже се копійка і карбованці „сірої маси“ більше і менше інтелігентних Українців, котрі нераз зазнавали і неприємностей, даючи гроші на пам'ятник. Адже знаємо, що в різних околицях України такі спиновано збирале складок. А проте складки йдуть — і про пам'ятник Шевченкови можна буде сміло сказати, що его поставив вярід, або що найменше дуже широкий загаль.

Подивити ся тільки на останній показчик тих, що зложили гроші, що се за люди: кілька священників, директор банку, акціонні надзирателі, лікар, ветеринар, асекураційні агенти, „староста“, нотар, судия, псаломщик, директор реальної школи, товариства, інституту, казначейства і т. п. За кождим даним рублем стоїть тут незможний чоловік або й цілий гурток людей, котрі знали, на що гроші збирають ся, і не жалували дати. І се в сій державі, де українство проскрібоване, де з ним ще не один мусить ховати ся, коли хоче жити для родини і заробляти на хліб.

Із показчика складок на пам'ятник виходить, що в Росії є вже українська громада, яку можна числити на сотки тисяч людей, і она почувала себе за одно з Шевченком, бо у кого не було і нема пістизму для Шевченкових ідеалів, сей певно не дав і копійки на пам'ятник для него.

В часах, коли галицькі Поляки вмовляють в себе і в других, що на Україні „нема нічо-

го“, нема ніякої української свідомости, нема людей, що постояли би за своїм, отсі складки на Шевченків пам'ятник навчають чого иншого. Є на Україні люди, що серед тяжких обставин і безнастанної нагінки чорної сотні таки не забувають своєї батьківщини і своєю приналежністю до неї зазначають от хочби таким таким способом, що собі відмовлять дечого і дають копійки і карбованці на річ таку будь що будь ідеальну, як пам'ятник. Се складка не на артіль або спільну каосу або спільну крамницю, з котрої члени користають, тільки складка на справу, з якої може бути тільки ідеальний хосен.

Коли Поляки на пам'ятник Міцкевичеві у Варшаві скинули перших сто тисяч рублів, они — як пам'ятаємо — били у великі дзвони, величаючи свій патріотизм. А от ми потрапили те саме — і то без магнатів — і сидимо тихо, мовляв: нема чим величати ся. Не кажемо, що сї тисячі рублів — се вже вершок нашого патріотизму, але не маємо причини і маловажати сей будь що будь гарний і певний обяв української свідомости.

Так отже дістане Шевченко свій пам'ятник у Києві. З нашого боку перешкоди не буде. Однак гірко на душі, коли подумати, які перепони ставлять сему ділу у Києві братчики Москалі, відмовляючи доброго місця під пам'ятник. Сеж те саме, що й Поляки роблять з нами у Львові. Адже ми тут уже й маємо готовий Шевченків пам'ятник, роботи такого майстра, як був П. Гюдебський, вічим не гірший від таких пам'ятників, як Уйського і

Фредри на Академічній улиці. Говорять, що пок. Володкович, фундатор сего пам'ятника, замовив і заплатив уже і потрібні мармури на підставу. Тепер нехай би тільки львівський магістрат дав яке гідне місце під сей пам'ятник (от н. пр. на галицькій площі) — і ми могли би у соті роковини уродин Шевченка також у Львові звеличати поета пам'ятником. Нічо з того! Ані не заносить ся на те, щоб львівські „братя“ Поляки надумали ся і самі прийшли до нас з проєктом: „Щоб ви не думали, що ми вам вороги, виберіть собі само місце!“ Они нічим не ліпші Славяни від Москалів і „люблять“ нас так само. Хто знає, чи не найшли ся би між ними й такі волонтери, що ушкодили би і зневажили би пам'ятник, колиб він уже й стояв. Адже були вже якісь лицарі з темної зьвізди, що витягли его з пивниці тов. педагогічного і кинули у ставок Собка на Вульфі Мусіло їх бути кількох та ще й з візком, бо такого тягару один чоловік не двигнув би.

Карає ся Шевченко і по смерті тай знову не з нашої вини, тільки з вини „братів“ Славян, до котрих він відносив ся з такою зичливістю і серцем. Та се вже не даром сказано: за мов жито ще мене й бито. Але де діла ся та славлена польська великодущність і московська любов до всіх Славян?

стремить в московське море. Ми тої струї не думаємо спиняти, най летить на зломане карку, але мусимо і будемо всіми силами уважати, щоби москвофільські течії, перепливаючи через нашу землю, не забирали нашого власного добра, будемо дбали, щоби на шим коштом польські дідичі не купували собі від Росії спокійного і вигідного життя у своїх маєтках на Волині і на Поділлі!!

Коли Поляки думають, що кокетуючи з москвофілами в Галичині, випросять собі від Росії в українських землях, за кордоном, таке вигідне житє, яке мають в Галичині, то они дуже помиляють ся.

Галичина польщить ся від часів Ягайла, а польський вплив на наші закордонні землі почав ся значно пізніше і проти нього протестували тамошні Українці безнастанно і всіми силами, аж до останних хвиль життя покійної Польщі, в Галичині австрійський уряд стояв і стоїть по стороні Поляків, бо ті вмовили в него, що Русин — се Москаль, в Галичині, а властиво в Австрії чисельна різниця між польським, а українським народом не єсть велика, коли тимчасом за кордоном процент польск. населення прямо розпливається ся в українським океані і т. д. словом Поляки під впливом таких статей, як остання Бартошевича попадають в шкідливе самодурство, на котре ми не можемо дивити ся байдужним оком.

Ми мусимо протестувати проти всяких русификаторських змагань, не зважаючи на те, з якої сторони они виходять і які причини їх викликають, а коли кермуючі сфери і тоті польські круги, що тверезо дивлять ся на справу, не постараються о те, щоби відвернути від держави, від народів ту погубну струю, так ми будемо приневолени остаточно зібрати і зєдинити всі наші народні сили і за всяку ціну відперти того найнебезпечнішого з ворогів нашого національного єство-вання.

Ф.

Причинок до історії лемківських релігійно-православних сект.

(Лист з Ясла до Редакції).

Тай розкривались яничари-Москальки вороженьки широко і далеко, що, мовляв, „Українці спряглись з Ляхами і нищать доблесних батюшків і православно-русских патріотів“! Ідуть „гоненія“, силлять ся щораз то нові карни на „святителів“ і „служителів“ святої „русскої“ віри.

Таке — і тим подібне тут на Лемківщині говорить ся і пише ся по русофільських православних часописах. Але в душі то кожний такий яничар-агітатор сьміє ся і гордо провадить своє погубне діло дальше, не маючи перед собою найменшого перепони, бо тут конституція і свобода віри. Він лише жде, заким не замкнеть якого Лемка за злочин, або шпигуна під ключ, щоби піднести на ново „громкий вопль“: „Братя-крестяне! А дивіть, як нас переслідують і мучать за вашу кривду, за святу православну віру — на українські доноси!“

Тільки тямте, братчики, що чесне діло і правдиве вимагає чистих рук. Діло чесне і чисте як сонце, не боїть ся нічого, то лише чорна лож і злочин боїть ся людського осуду, як куртиця денного світла. А вирочім і хто на вас доносить? Висвітлювана правда не є ніяким доносом, а борювати своїх сьвятотців і народних ідеалів то чейже обовязок кожного чоловіка. Хтож винен тому, що само селянство, таки те саме ніби москвофільське, жалус ся, кого лиш подибле, що їх декотрі батюшки-агітатори — тай редактори десь провадять, що они сами не знають.

Ось приміром зближає ся православний мужик з Лашою, тай хоче зі мною привітати ся. „Не хочу“ — кажу — „щоби ви мене втали, бо ви безвірок“. А селянин на се, з за-слезавленими очима, каже до мене: — „Та чому?“ „Бо ви вирекли ся своєї віри, тай навіть до церкви не ходите“. — „Ей“ — каже селянин — „прошу не вірити. Який-ем був, таким і буду і дальше“. „То чомуж до церкви не ходите?“ — питаю ся. — „Бо нам не кажуть“. „Та хто?“ — „Вшитки“ (всі). От така то православна віра.

А знов зі Ж. то селяни на всі боки жалують ся. „Люди добрі — кажуть — ми зі

своім єгомосцем вже і до ладу не дійдем“. За все беруть так солоно, що бідному годі і оплатити ся. На Службу Божу давай, хлопе, 8 корон, три великі „осухи“ (хліб), ще й до того — хоч не хоч мусиш складати 2 К на православну газетку „Лемка“, так що нині она вже в нас до кожної „хижи“ приходить. Та ще коби з того хоч був який пожиток — а то майже всі адресати неписьменні, навіть опоясок з тої газетки не здіймають, она лише от так валяє ся. І се практикує ся не лише в Ж. — але так робить на Лемківщині більша частина „русских батюшек“. А якжеж виглядає той православний „Лемко“ — яка деморалізація віє з тих єго карикатур-малюнків на здеморалізований вже і так тутешний народ, а особливо на молодіж? Щоби переконати ся о сьім, то вистарчить взяти до рук 40. число тої часописи. На першій місці написановеликими буквами: „Торжество православия на Лемківщині“. Приїхав в товаристві депутата Маркова православний піп Цимбала — дорогий гість до села Довгого, покrestив діти і „сслужил“ в крестянській „хижи“ „Абедню“. Зійшлося 1.000 православних крестян, щоби вислухати богослуження і „трогательного“ Цимбалового слова“. Відтак сей дорогий Цимбала „переночевал“ в о. Юрчакевича в Чорном“, посітил ще відтак д-ра Качмарчика в Горлицях і відїхав во свояси“.

То таке православні редактори шумно і бутно виписують в своїм „Лемку“. А якжеж насправду було з ними Цимбалами. Дійсно в Довге, горл. повіта, заїхав Цимбала і на єго привітанє, прийшло аж троє людей з Незнави, а з самого Довгого девятєро тай кільканайцятєро дітей з сусідних „хиж“ з цїкавости, ось і цїла 1.000 православних крестян. Але щоби аж тисячка була, то треба, щоби зійшла ся бодай половина руских сїл горлицького повіта і то що до душі — зі згляду на еміграцію до Америки. Знають се добре редактори „Лемка“, батюшка Цимбала, і єго товарищ Марков. Але на що таке виписують? Ото нехай Росія знає, як на Лемківщині поступає царє і православне та нехай присилає „денєг“, щоби било за што гулять, та падержжувать батюшек і доблесних руских патріотів-дєятелїв в харошом настрасїї“.

А яка дальше поука, пише ся в тімже таки самім числі для несьвідомих Лемків: „Українці вже прийняли турецку віру, они тримають з ладїньством — Українці то Ляхи Банї! они теж тримають з Жидами, они не вірять в Матір Божу і їдуть вже на православного батюшку-царя, они нищать сьвяте православє. „Українські біскупї“ спряглись з ляхами і хотять силою Лемкам видерти їх сьвяту руску віру“.

(Дальше буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Спільний бюджет на 1913 р.

Спільний бюджет на 1913. р., який буде предложений делегациям, містить ось які числа: Бюджет міністерства заграничних справ є в порівнянню з 1912. р. вищий о 1,432.000 К; бюджет міністерства війни в звичайних видатках вищий о 22,391.000, а в надзвичайних нижчий о 4,089.000, загалом отже вищий о 18,302.000 К. Бюджет маринарки збільшив ся о 2,500.000 К, з чого на надзвичайні видатки припадає 586.000 К; бюджет міністерства скарбу зріс о 29.000 К; видатки знова на команди, війська і заведеня в Босні і Герцогині зросли о 1,198.000 К. Доходи з цпа є преліміновані о 14,237.000 К. Висше, отже до жаданя від делегаций лишає ся сума більша о 8,232.000, з чого на Австрію припадає + 5,240.000, а на Угорщину + 2,999.000 К. До сего ждає ще міністерство війни надзвичайного кредиту 19 мільонів, як дальшого кредиту на переведенє військової реформи, дальшої рати на уоруженє, самоходи і ин. Новий кредит на материал для полевой артилерії виносить 2 міль кор. Кредит на военну маринарку, розділений після пляну на ряд літ виносить як дальший надзвичайний кредит 68,400.000 К, також 1 мільон кор. як надзвичайний кредит на будівлі в пристанях.

Зі звичайних військових видатків треба зазначити: в більшій потребі з причини переведеня військової реформи в сумі 14,832.000 К увзгляднено: суму 13,516.000 К як доповненє прелімінованих на 1912. р. частинних потреб, аж до висоти повних річних видатків, як також 1,307.000 К на доповненє стану військ і нові формації на 1913. р. як дальша часть військової реформи. Коли до сего додати надзвичайні видатки на команди війська і такі заведеня в Босні і Герцогині, які служать до цїли військової реформи, а се в сумі 1,177.000 К, вийде загальна сума 16 міль корон. В прелімінари на 1912. р. згідно з видатками на організацію зажадано головно середників на зміни стану військ в рамках єствуючих формацій, а нові формації становили меншу часть тих заряджень; отже в 1913. р. має наступити дальша часть початого доповненя чисельного стану і творенє конче потрібних нових формацій.

Війна на Балкані.

Положенє на полі борби в останній хвилі неясне. З телеграм, які надходять з Царгороду, виходило би, що Турки на цїлій лїнії „поправляють ся“, а болгарське військо поносить погроми. Виходило би, що турецьке військо відібрало Бунар Гіссар, що Болгари понесли великі втрати, дальше, що на поміч Болгарам спішуть сербське військо. Що більше найновіші телеграми приносять майже неімовірну, судячи по дотеперішнім перебізі війни, вість: Турецьке військо повернуло сполуку в Адриянополє, зобуло Ліле-Бургас, Чорлю, Баба-Ескі і Бунар Гіссар (коло Кіркїліссе). Головну квартиру турецку посушено до Зарай (місто межі Єнікеї а Віза). Болгари поцають ся; на поміч вирушили 2 дивізії.

Сі всі вісти походять з Царгороду, а царгородські донесеня треба брати дуже обережно; можливо, що денєде удало ся Туркам зискати порєвагу, хоч й не таку, щоби подїлала она рішаючо на дальший біг подій. Що Болгари мають вже важкі втрати, про се говорять голосно їх союзники в Болгороді. Після болгарських вістий число вбитих Болгарів під Кіркїліссе має виносити 5.000 людей. З 1-го і 6-того полку піхоти остало лєдво 700 людей. З Софії надходять телеграми, що не 5.000, але 7.000 Болгар упало на полі борби; та й то в більшій часті болгарської інтелігенції, з якої рекрутував ся 1-ший і 6-тий полк.

Болгарське міністерство війни видало урядовий виказ погубишних, який містить вже 4.000 трунів. Значить — евентуальна остаточна побда Болгар над Турками буде окуплена важкою жертвою крови.

На поміч Болгарам спішуть не лише Серб, але й грецька фльота. В Болгарії переводять дальшу мобілізацію так, що навіть студенти виспих шкіл, які одержали були дозвіл перебувати за границею, мусять зголосити ся під воєнну хоругву. Все те сьвідчить наглядно, що ще треба Болгарам великого напруженя, щоби розбити турецку воєнну силу. Так само Адриянополє ставляє опір болгарській армії і хйба не легко скапітулює.

Сербско-турецка війна.

За те Сербам добре веде ся. Дня 31. с. м. заняли они Прїзрен, Тетово, а надїють ся, що нині-затра оволодїють Гостіваром і Прїлепом Сербска кавалєрія в силі 4000 шабель посунула ся передвчєра на віддаленє 20 кілометрів від Солуня. Турки не ставляють майже нігде поважнішого опору.

Три сербські армії, які стоять в сполуді, машерують рівночасно на Крушево і Монастир на Дякову і Скутарі, а через Дїбру до Адрийського моря. Коло Монастиру приїде до головної битви, бо там формує ся турецьке військо. Також коло Дяково і Крушева зібрало ся кілька тисяч Альбанців. Часть сербської армії сполучила ся вже з Болгарами.

Півурядовий „Fremdenblatt“ висловлює переконанє, що Сербї занявши Прїзрен, осягнули свою властиву цїль і не будуть заганяли ся в околиці, замешкалі иншими балканськими народами. Се ствердженє пояснюють як вказівку для Сербії, щоби не посувала дальше свого війська. Сумнівно чи Сербія схоче до того примінати ся.

Грецько-турецка війна.

Також Грекам не але поводить ся. Ко-

мендант турецької панцирної корвети „Феті Буленд“, що стояла в солунськїм порті, доносить: Около півночі закрав ся грецький торпедовєць до порту і викинув два торпєда на корвету, які викликали експлозію котла. Корабель небавом потонув. Залогу по части виратувано.

Генер. Сауункакіс телеграфує: В околиці Ангї відбули ся борби між грецькими і турецькими відділами. Греки заняли становище, високо положене на горбі.

Після дотеперішних вістий в битві під Нальбанкей Турки, яких було 4.000, мали 200 з кавалєрії, а 1000 дюдій з піхоти вбитих. 7 армат впало в руки Греків.

Коло Якшїсу (при зелїзницї Солунь-Монастир) Турки заскочені не ставляли опору. Огонь грецької артилерії був прямо розто-рошуючий. В околиці Каглярю сіймано 500 Турків і відставлено їх до Ляріссї. Ставуть они перед судом за недодержанє даного слова. Величезні припаси карабїнів, забрані в Македонії, відвезено до Ляріссї.

Адмірал Кундурїотїс, вожд грецької ескадри на Егейськїм морі, телеграфував, що грецька фльота без перерви кружляє під Дарданелями і чекає на вплиненє турецької фльоти, що правда, доси надаремно.

Скутарі в огні.

Скутарі стоїть в огні. Населенє хоронить ся в католицьких церквах. Здобутя міста Чорногорцями вицїкують лєда хвиля.

Англія на сторожі.

В Портсмут в англійських корабельних варстатах кипить праця. Контрторпедовці приготавлиють до спущеня на море. Зачувати, що сфїцїри і вояки згромаджені і що фльотили має небавком відїйти з запечатаними приказами, котрі є вже в руках коменданта. Друга і третя дивізія англійської фльоти одержала приказ, щоби була готова до візду.

В Англії панує велике піднесенє настрою їзза розпорядку адміралїції, яка вїзвала офіцїрів і моряків, що є на відпустцї, щоби скоро вертали на кораблі. На всі сторони розіслано телеграми. Власти відмовляють всяких пояснєнь.

З Царгорода доносять, що Англія вислала до Хїос 7 воєнних кораблів, які мають стеречь, щоби Греція не заняла Крети.

Відмова Австро Угорщини.

Зачувати, що Австро-Угорщина не згодила ся на французьку мирову предлогу і відкинула єї.

Просимо відповіти передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. Ві вторник: руско-кат.: Якова апост.; римо-кат.: Захарія. — В сєреду: рускокат.: Брети муч.; римо кат.: Леонарда.

— Ексц. Митрополит ґр. Шептицький виїхав до Відня на конференцію єпископів.

— Ексц. Намісник др. Бобжинський знова удїляє звичайних послухань, які перервав був з причини недуги.

— 3 „Народної Торговлі“. Дня 1. с. м. відбули ся річні загальні збори „Народної Торговлі“ у Львові. По отвореню зборів предсїдником надзираючої ради є радником Юл. Сїчинським вибрано до президії зборів п. д-ра Л. Кульчицького і Вол. Каратицького, а секретарами проф. Пр. Рибчука і п. Мик. Скрипку. З черги відчитав п. Р. Сосновський звіт з діяльності товариства за адміністрацийний рік 1911/12. Потім наступив звіт головного контрольного комітету, в котрім стверджено правильність веденя інтересів стоваришеня і поставлено внесок на удїленє абсолюторії. По короткій дискусії, в якій забирали голос проф. Ф. Примак, проф. Рибчук, проф. о. Йосиф Раковський і інспектор др. Копач, порушуючи справу організації спілок, складів для крамниць і образованя персоналу, та по відповідях директорів пп. Нагірного і Заячківського збори одностайно прийняли білянє за рік 1911/12 з рахунком зисків і страт, який виказує чистий зиск 25.981.36 К, удїлили надз. радї і дирекції абсолюторію, а означили 6 процент дивіденди від удїлів. — При дальшій точцї денного порядку прийнято до

відома відчитаний дир. Заячківським звіт з ревізії „Кравового Союзу Ревізійного“, котрий в кінцевім виводі констатує, що загальний вислід ревізії виказує, що стоваришене придержує ся постанов статута і закона, рахунки складає ся згідно з книгами, що торги постійно збільшають ся, вложений капітал має повне покриття, адміністрація ощадна та, що товариство через 28-літню діяльність показало, що є солідною інституцією. З черги приступлено до виборів. До надз. ради (совіта) увійшли знова: др. Кость Левицький і директор Ілія Кокорудз. До контрольного комітету пп. Кость Паньківський, др. Володимир Бачинський і Антін Хойнацький. Збори закінчено о годині пів до сестої вечером. Збори ухвалили вислати телеграму до архієпископа Карла Франц Йосифа і архієпис. Зити у Відні з висловом преданности і подяки за узягджене „Нар. Торговлі“ при доставі товарів для їх двора підчас побуту в Коломиї.

„Народна Торговля“ виплачує членам, по мисли рішеня загальних зборів, дивіденду від уділів у висоті 6%. Дивіденду побрати можна за предложенем уділової книжочки як в централі у Львові, так рівнож в складах стоваришеня. Непобрані дивіденди за рік 1910/11 дописано до уділів по мисли постанови §. 63. статута.

— **Оборона перед замахами на військові маґазини.** З Відня доносять, що з оглядом на останні замах на склади пороку і інші військові будинки з вибуховими матеріалами, зарядило міністерство війни, щоби збільшити службу перед будинками і порохівнями. Кождий жовнір має бути уоружений в службі в карабін і багнет і має від тепер діставати по 20 патронів, з того 10 запакованих, 5 отвертих, а 5 в карабін, щоби був готовий до вистрілу. В службі може кожного підозрілого по триразовім візваню, коли не послухає, застрілити.

— **Від о. Щепанюка** одержуємо се писмо: На основі §. 19. прес. зак. прошу о спростоване звістки „Під розвагу львівської гр.-к. Консисторії“, поміщеної в „Руслані“ ч. 246. з дня 31. жовтня с. р. як слідує: Неправдою є, що я в школі Марії Магдалини зредукував двогодинну науку на одногодинну і що мені школою ніколи займати ся, а правдою є, що в школі Марії Магдалини учу 13 годин тижнево, годин ніколи не опускаю, голову моїм шкільним дітям що неділі еґзурту, уможливленю їм в приписані шкільним регуляміном дни і що суботи св. Сповіді і Причастия, відправляю для них кожної неділі і свята Службу Божу, на якій вони все бувають під доглядом джурної учительки. Львів, дня 31. жовтня 1912. р. о. *Микола Щепанюк*, катехит.

Мимо того на основі зовсім певних інформацій і жалоб родичів руских дітей констатуємо, що правдою є, що в школі св. Магдалини н. пр. в одній класі (де є 8 Руснок) цілий в ересень не було науки релігії, відтак коли почала ся наука, відбувала ся она не в 2-ох годинах тижнево, як означено в поділі годин, але по одній годині. Правдою також є, що дотера в жовтні було 3 екзурти і так само часто не було Служби Б. для руских учениць і тому їх проваджено до костела, а на Службу Б. тепер учителька провадить 3 або 4 пари до церкви. — Редакция „Руслана“.

— **„Собрание Русской Рады“**, що відбуло ся дня 1. листопада, мало такий перебіг: Зібрало ся мимо численних закликів і просьб лише 27 людей, з того 10 священників(!!) Наслідком малого числа членів перенесено собрание з великої сали „Народного Дома“ до русофільського касина. Учасники мали самі охарактеризувати сі збори такими словами (як пише „Галичанин“): „собралшихся было мало, совѣщанія шли вяло; ну, и говорил Дм. Марковъ, какъ всегда, глупо и тупо“. Крім Маркова говорили: Марушак, Дудкевич, Лабенский, Черлюнчакевич, Поліщук, Старикий. Предсідником сих маркантов російско-православних зборів був о. Лозинський(!).

— **Справа продажі лосів клясові лотерії.** Підчас останньої сесії ухвалив парламент, щоби продажу лосів клясові лотерії не поручувати власникам банків, лише колектантам і трафікантам. Оноді явила ся в тій справі депутація власників контор виміни з Галичини у міністра Залеского і представила ему, що неможлива є продаж лосів без участі банків. На се відповів міністер депутації, що розгляне предложені бажання. Проти домагань банків виступила знова депутація львівських колектантів і явила ся також з пос.

Бехля на чолі. Мин. Залеский відповів їм, що не всі колектанти одержать продажу тому, бо буде она получена з більшим купецким обра-зованем і вищою кавпією.

— **Італійський правничий виділ.** Одночасно із звісткою про віднову тридержавного союзу приходить вістка про те, що має бути поладнана справа італійського правничого виділу. Замітне се, що сей правничий виділ, якого правительством ніяк не хотіло основувати в Терсті, де его конче бажали мати Італійці, буде приміщений таки в Терсті при тамошній італійській торговельній академії. Куратория закладу працює вже над системізованим викладав. Про се повідомлено вже італійських послів. Ще в р. 1910. писали деякі часописи, що правительством тоді отягало ся з основанем сего виділу через те, що не було певне дальшого розвитку австрійсько-італійських відносин, спеціально справи віднови союзу. Професори італійського виділу, що від часу здемольованя его приміщення в Інсбруці були на відпустці, закінчать свої кількालітні ферії розпочинаючи виклада 15. с. м.

— **Супружє в сьвітї володарів** З Букарешта доносять, що найстарший син наслідника румунського престоло, князь Карло, має подрути ся з найстаршою дочкою царя вел. кн. Ольгою і що вел. кн. Микола Миколаевич прибув до Букарешта головно в ціли обговореня сего супружя. Князь Карло має 19 літ і є православним, підчас коли его отець і родина є католиками. Вел. кн. Ольга має тепер 17 літ.

— **Сьмїшне із сумного.** З Богородчан пишуть нам: У нас тепер, як і на цілїм Підгірї, велика нужда. Збіже замokло в копцях і зацїяло. Сїно змінило ся в купу гною, а однака пожива селян, бараболя, погнила і померзла. Під такий невеселий час родять ся різні проєкти охорони. Двох міщан написало до предсідника австро-угорських делегацій, кн. Шварценберґа лист, в яким просять его, щоби старав ся вплинути на правительство, аби оно розпочало війну з Росією. „Всі народи — пишуть автори листу — посувають ся тай ми хочемо посунутись, бо нема нам вже житя тому, що землі за мало. Всі „Січи“ богородчаньщини стоять готові на поклик“. Автори листу не дїждали ся ще відповіди.

— **Замкнене бурси.** Бурсу сьв. Михаїла в Коломиї, яка стоїть під управою дудкевичівців, замкнено. Ся бурса чимало надморалізувала молодежє.

— **Смертельний випадок з оружєм.** З Долини доносять про такий випадок: Іван Рибчак, син Маколи в Сваричеві, чистив оноді так необережно револьвер, що випалив один з набоїв і влучив в око стоячу оподальк 5-літню сестру Рибчака, Марию. Дитина зараз померла.

— **Кривавий страйк.** З Марсїлі доносять: Межи страйкарами а робітниками, що хотіли працювати при будові каналу над Роданом, прийшло до бійки. Поліція арештувала 11 страйкарів. Їх жінки удали ся під поліційний комисаріят, де приміщено арештованих і намагали ся его підпалити. Прийшло до нової бійки межи поліцією а страйкарами. Коли один із страйкарів вистрілив з револьвера, поліційні агенти зробили ужиток з оружя і одного робітника убили, а кількох покалічили.

— **Женщина а адвокатура в Росії.** Сенат в Петербурзі видав зарядженє, що тепер не може бути ніодна женщина адвокатом, ані помічником его, хоча би навіть мала відповідні кваліфікації і іспити.

— **Турецкі дезертири в Австрії.** Дня 20. м. м. прибуло до Сараєва 36 турецких вояків з офіцером, котрі перед чорногорським полоном схоронили ся на австрійську область. Стояли онн в силі 50 людей залогом в одній станиці коло Целебіс. По виводженю війни обляг їх чорногорський відділ, зложений з кількасот вояків Мала турецка залого боронила ся чотири дна, однак, коли страгала 14 людей і не стало їй амуніції, утїкла серед ночі і дістала ся щасливо до австрійської границі. Ту розоружили їх австрійські жандарми і відставили до Сараєва, де уміщено їх в одній касарні.

Кілька днів опісля прибула до Босні друга група турецких дезертирів з під Плевле в числі 150 людей.

Тому що громадженє більшого числа турецких збігців в Босні не було би вказане, розділїть ся їх на малі партії і перевезе ся їх в глибоку монархію. Покищо признано як місце їх інтернованя Ліберець, Йосефштадт і Терезієнштадт.

— **Самоходовий випадок.** Оноді по полудни наїхав на перебуваючу хвилею у Львові 55-літн. вдову по лікарі О. Медвеву самохід ротмайстра бар. Рша. Жертві випадку зломив ся лівий обойчик і ліве рамя. Крім сего Медвєва тяжко потовкла ся. В грізнім стані відведено старушку до шпиталя.

— **Король Фердинанд як машиніст.** Болгарський король Фердинанд має диллом машиніста. В теперішній війні часто можна побачити як король підчас посуваня болгарської армії на Мустафа-паша сам кермував поїздом, який віз війско. Крім него має такий патент на машиніста вел. кн. Фридрих Август Ольденбургский. Кн. Фридрих Фердинанд шлезвіцко-гольштинський має патент на капітана корабля.

— **3 воєнних епізодів.** Заграничні часописи подають цікаві подробиці з облоги Кіркїліссе. Коли болгарське військо почало вночі напад на Кіркїліссе, зірвала ся нечаяно буря з громами, яких гук мішав ся з гуком армат. Се викликало серед Турків переполох, бо турецькі жовніри уважали за гнів Бога і кричали з тривогою: „Аллаг нас карає! Ми согрішили проти „корана“!“

— **Випадки і катастрофи.** З Познаня доносять про ось який трамваєвий випадок: На Берлінській улиці скотив ся задній трамваєвий віз з причини зіпсутя гальми на долину, вкінці вискочив з шин і вибив велике вікно. Одна пані смертельно покалічила ся, дві інші тяжко а кондуктор легко; також покалічили ся многі прохожі. — В неділю о 2. год. надраном згорів в Лондоні величезний товаро-вий дїм на передмістї Кенсінгтон. В складах спали сторожі і тому є жертви в людях; 11 осіб, в тім оден сторож тяжко попекли ся, а кілька осіб згнуло. — З Отави доносять, що підчас бурі вночі розбив ся особовий пароплав, який їхав з Монреаль. Утопило ся 16 осіб а 4 врятували ся.

— **Хто марнує неужитки,** замість зложити їх на У. П. Т., марнує загальне добро.

— **Найдовша дорога.** Кишеневий годинник, коли тільки йде безнастанно вперед і за надто часто не відпочиває, робить величезну путь. Так зване рівноважне „Balance“ колісце кишеневого годинника робить в однім дни 431.000 порушень, отже 157 і пів мільона колісних у однім році. Кожда тим самим точка в обсязі того кола відбуває в однім дни до-рогу понад 23 кілометри (3 милі), а по році лишає за собою шмат дороги більше як 8 і пів мільонів метрів!

Оповідки.

— **Зимовий курс** в господарській школі тов. „Просьвіти“ в Милованю (п. Стригалиці), почи-нає ся дня 18. листопада с. р. Приняті кан-дидати мають явити ся в Милованю 17. с. м. Тому, що ще є вільні місця, можна надсила-ти зголошеня о принятє до 10. с. м.

— **Доповняющий вибір** одного члена повіто-вої ради в Косові з групи найвище оподатко-ваних з категорії промислу і торгівлі розпи-сала президія намісництва на 17. грудня с. р., а одного члена сеї ради з групи більших по-сілостей на 18. грудня с. р.

— **3 Городенки.** Загальні збори філії Руско-го Товариства педагогічного відбудуть ся дня 12. листопада о год. 2. по пол. в салі „Рускої Бесіди“.

— **Іменования.** Намісник іменував канцелїста намісництва, С. Вавжковича, канцелїстом за-гального заведеня провірюваня середників по-живи в Кракові.

Львівський вищий кравей суд іменував канцелярйним офіціялами канцелїстів: І. Мойду в Любачеві, М. Б. Легоцького в Дрого-бичі, Я. Д. Штрайта в Коломиї і Б. Шебля в Чорткові і всіх полишив на дотеперішних службових місцях.

— **Тягненє лосів.** В онодішнім премієвїм тягненю державних 5-процентових лосів з 1860. р. впала головна виграна 600.000 К на серию 18.598. ч. 17., 100.000 К виграла серия 135.413. ч. 1., 50.000 К сер. 4704. ч. 14., а по 20.000 К серия 9.808. ч. 2. і серия 2.175. ч. 18.

В тягненю відевських комунальних лосів з 1874. р. впала головна виграна 300.000 К на серию 456 ч. 91., а 20.000 К виграла серия 1761. ч. 100.

Наука, умілість і письменство.

— **Проповіди на підставі науки** Церкви хри-стіянсько-католицької, написав Николай Теодоро-

вич, парох в Пробіжній. Жовква. Печатня оо. Василян 1912, 89, 351 стор.

Виданє се, котрим збогатило ся наше богословське письменство, містить 20 пропо-відий написаних живим народним язиком. Ли-шаючи оцінку сего виданя заводовим бого-словським часописям, зазначимо лише, що про-повіді узягднюють також сучасні відносини і потреби нашого народу і тому оно повинно найти ся в руках кожного душпастиря. Звер-хня форма, як усіх видань печатні оо. Васи-льян, вельми принадна.

Замітки язикові.

Написав

Іван Верхратский.

(Дальше).

„Гулиця“ побіч правильного у л и ц я. Люд декуда говорять: вулиця, юлиця, гулиця; початкове *в, й, г* єсть тут лише придижове — проте повинно писати ся: у л и ц я; подібно: у х о, у ж, у с.

„третій“ місто загально вживаного: т р е т і й (третай).

У „Хаті“ 1860 пише, як слід мабуť стор. 68, 69, а в зладженім ним виданю Ко-тляревского р. 1862. стор. 18. „мабудь“ (!) *)

Працю Ку л і ш а, его велику любов до рідного слова мусимо почитати, але бесіда его творів по великій часті штучна, не має тої свіжести, тої природної сили, що при-міром в творах Шевченка, Руданьского..

Если тут говорим о виразах не одвітних в нашій літературній бесіді, тим зовсім не хо-чемо дорікати тим авторам, котрі їх ужили. Може тих промахів зовсім не було б, коли б ми могли розвивати ся, як слід, без різних стісненій, які нам важко накладають, пере-пон, які ми собі самі наслідком неирриродних обставин вкладаєм.

В слідуючим подамо кілька по нашій думці хибних або менше одвітних виразів, стрічених в найновіших писанях.

„армата“ у Поляків: armata — гарма-та. І в Галичині і на Україні всюди висту-пає в тім слові придижове *г*.

Було колись — в Україні

Ревіли гармати;

(Кобзарь Тараса Шевченка, С. Петербургъ. 1860. стор. 46.)

Давно, коли в формах она, они, а те-пер вже й у словах: у л и ц я, у ж, у с, у х о... всюди пишуть придижове *в*, то в слові гармата завісїгда виступаюче *г* декотрі зачинають випускати.

„безпрограмовий, безпрограмовість“ — безпрограмянй, безпрограмян-ність.

би т зовсім добре слово, шкода его змі-нювати на „бут“. На Україні загально ужива-ють слова: по бит, яким по битом. Кажемо: билиця, небилиця, збит збиток, збиткувати, збиточний, збитий, збитно, назбит, збит (adv.), на збитки. Слова добиток а до б у т о к (хоть з того самого пня утворені) мають різне значенє. Тим часом у нас скрізь хочуть запровадити в язичі одностройство, що єсть непотр бне, а навіть шкодливе. Опи-раючись на тім, що у нас переважно говорять ся б у т и, б у в а т и, б у в і пр. пишуть трохи не всі народовці: „побут“, „збут“, „добробут“. Тим способом обідняють звуково нашу бесі-ду. Але помимо всего намагання до непотріб-ного ту зовсім одностройства таки всі пишуть: б и л и ц я, н е б и л и ц я, з б и т к у в а т и, з б и т о ч н и к, з б и т о ч н и й; доси по крайній мірі ніхто не відважив ся написати: „булиця, небулиця, збуткувати, збуточник, збуточний“..

„блюц“, „плюц“ — п р о ч и т а н. В Га-личині і на Україні єсть на польське bluszcz (Hedera helix) назва дуже красна п р о ч и т а н гл. Початки до уложення номенклатури і термінології природописної, народної П. Нап.

*) В виданю перелицьованій Енеїди Котля-ревского виданім в Харкові 1842. р. Волохоним также стрічаєм „мабудь“; се виданє згідне з первим виданем пер. Ен. Котляревского на-печатанім р. 1809. в Петербурзі, коштом С. М. Кочубея. — І. В.

Іванъ Верхратский. 1869. стор. 32. Вираз „блюц“ галицьких писателів в руській зовсім не уживався; „плюц“ українських писателів взяте з назви зовсім иншої рослини Glechoma hederacea, гл. Початки до ул. ном. і терм. природоп. нар. V. Нап. Іванъ Верхратский. 1872. стор. 14. Тую рослину називають декуди також так і в Галичині, гл. Нові Знадобки ном. і терм. природописної народ. Нап. I. Верхратский. 1908. стор. 45. У Росіян (в книжках) уживався „плюц“ в значенню: Helix, польск. bluszc.

„богатох, богатом, богатом“ повстали у новітніх писателів українських місто правильних (тепер у нашого люду рідко вживаних) форм: **мн о г и х, мн о г и м, мн о г и м и.** Форми „богатох, богатом, богатом“ суть на згоду утворені, зовсім неправильні, у люду ніколи не вживані з прийнятою тая нездала подекуди і у писателів галицьких, як знов писателів українські від галицьких взяли нездале слово „істновати“, польск. istnieć. місто: **є с т в у в а т и.**

„боленъ“ Aspius гарах. В календарі рибаків, призначені головні для наших селян, поміщено ту назву для них незрозумілу. Тоту рибу зовуть у нас **ф а т.** „Боленъ“ по польськи: boleń назва також у Русинів уживана, але лишень на угорській Русі. Для наших поступників **ф а т** видасться зовсім незрозумілим словом, але не журімся, „боленъ“ також не зрозуміють мимо своєї поступности.

„бранка“ Barbus vulgaris, в східній Галичині скрізь: **м е р е н а.** В календарі рибаків (призначені головні для наших селян) прописано „бранка“, бо в польськ. єсть brzana, brzanka. Тим часом „бранка“ (бранка) єсть рідка назва, уживана лиш декуди на Лемківщині. В східній Галичині всюди звісна **риба м е р е н а (марена).**

„вагадлови“ „двери вагадлови“. „вагадлови“ в руській так красне і цінне, як „вшехпольский“. Єсть Pendel, wahadlo названо **м а я т н и к, то drzwі wahadlowe (Pendel-tür)** буде: **д в е р и м а я т н і.** Не подаєм однак того терміну яко остаточного. У робітників чув я при нагоді на двері **м а я т н і** в раз дуже одвітний, та на жаль не мав при собі оловця, не міг сей час записати — а відтак забув його. Нарочно пишу про те, може кому лучить ся у робітників одвітний вираз учути. Живий, людський вираз має первенство. (Конець буде).

Телеграми

з дня 4. листопада.

Відень. Цісар виїхав нині до Будапешту.
Берлін. Бюро Вольфа доносить з Царгорода, що турецька армія цофася до Котальджи.
Царгород. Битва на полудне від Ліле Бурґас скінчила ся погромом Турків. З 90.000 Турків було ранених около 40.000, а 20.000 згинило. Решта цофнула ся до Котальджи. Головну квартиру турецьку перенесено до Гаденкей.

Петербург. Пет. Аг. доносить з Царгорода: Болгари відобрали Чорлю. Турки в неладі цофують ся.

Царгород. Випад залози Скутарі на облягаючих Чорногорців дня 30. жовтня удав ся. Згинуло поверх 1.000 Чорногорців.

Лондон. Бюро Райтера доносить з Царгорода: **Порта просить великодержави о посередництво в мирових переговорах.**

Атени. Греки здобули коло Снідже 14 армат.

Будапешт (ТКБ). До Суботиці прибули з турецького війська коло 6000 вояків. Розмістять їх в різних місцевинах, а по покінченню війни відішлють до вичини.

Париж (ТКБ). До аг. Гаваса доносять з Царгорода, що амбасадори зажадали від Порти дозволу на свободний переїзд кризь Дарданелли для 1 воєнного корабля кожної держави.

Царгород. Великодержави порішили вислати по одному воєнному судні під Царгород.

Царгород (ТКБ). Турецька залоза опустила Родосто.

Софія (ТКБ). Від суботи рана острілювано зі всею завзятістю Адриянополь. Розійшла ся чутка, що кріпость капітулювала. Урядового потвердження сеї чутки нема. Болгарські літаки окружили Адриянополь в розвідуючих цілях.

Атени (ТКБ). Місто Превезе (над Йоньським морем) піддало ся Грекам.

Реска (ТКБ). Мимо беззастановного огня турецької артилерії удало ся Чорногорцям переправити 3 тисячі жовнів через ріку Бояха.

Білгород (ТКБ). Оноді по полудні прибув до Скопје король з прем'єром Пасічем. Потверджено урядово здобуте Презрену.

Реска (ТКБ). Чорногорський король був в четвер в Антиварі. В чверть години по его відїзді вилетів в воздух малий старий склад пороху. Догадують ся, що се був турецький замах.

Відень. „W. Allg. Ztg.“ доносить, що турецька армія є зовсім без хліба. Лучають ся випадки, що жовніри прикладають старшині до грудий багнети і жадають хліба. Мукдар паша мав сам застрілити кільканайцять жовнів, які зворохобили ся з причини голоду.

Париж (Аг. Гаваса). З Царгорода доносять, що б. султан Абдуль Гамід прибув там оноді на помості „Loreley“, і що уміщено его разом з его гаремом в палаті Байлер бея на азійськ. побережжю Босфора.

Софія (ТКБ). „Mir“ помістив передовицю, в якій є зазначено, що Туреччина має бути готова до закінчення мира. „Mir“ каже, що ся вість є передчасна. Ми — пише болгарський дневник — хочемо мира і боремо ся о безпеку мира в будучині, але не надійшла ще хвиля, в якій могли би ми заключити мир з Туреччиною, що дала нам так жорстоку відповідь. Від збірної хвилі ноти балканських держав Туреччина мусить зрозуміти, що в відносинах на Балкані настала нова ера. Пролія кров і наші світлі побіди надали нам права, яких ніхто не може нарушити.

Лондон. „Daily Telegr.“ доносить з Петербурга: Коли Порта зверне ся до держав з просябою о посередництво, тоді перший крок зробить в імені Європи Франція і предложити завішене оружя. Відтак зачнуть ся наради європейської конференції в якій возьмуть участь всі держави.

Кольонія. До „Köln. Ztg.“ доносить з Білгорода про кружляючі там чутки, по яким Туреччина просила вже Сербію о завішене оружя, а Сербія згодила ся вже на се під деякими умовами.

Мальта (ТКБ). Англійський кружляк „Ярмут“ відїхав о півночі на Схід.

Царгород (ТКБ). Амбасадори і послы зібрали ся на раду і ухвалили подбати, щоби в случаю потреби правительства поробили зарядження в цілі охорони оселі чужинців.

Сараєво. В місцевій Вісоко прийшло перед двома днями до кривавої стрічі межі Сербіями і музулманами. Краєве правительство видало рішучі зарядження в цілі недопущення до дальших розрухів.

Петербург. Представники балканських держав заявили міністрови заграничних справ Сазонові, що ті держави не хотять покищо інтервенції великодержав.

Білгород (ТКБ). Урядовий дневник оголошує іменоване Йовановича сербським послом у Відні і відкликане дотеперішнього посла Сіміча.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

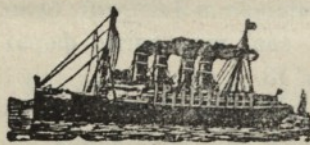
про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 28. жовтня до 3. листопада 1912.

	за 50 клг.
Пшениця	10.80—11.20 К
Жито	9.00—9.50 К
Ячмінь броварняний	9.00—9.10 К
Ячмінь на пашу	8.60—8.80 К
Овес	10.20—10.50 К
Кукурудза	0.00—00.00 К
Гречка	0.00—00.00 К
Горох до варення	12.50—14.00 К
Горох на пашу	00.00—00.00 К
Бобик	8.50—9.00 К
Конюшина червона	87—103 К
Конюшина біла	111—130 К
Конюшина шведська	100—120 К
Тимотка	27.00—32.00 К
Ріпак зямовий	16.00—16.50 К
Насінє конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	000—000 К
Хміль новий	100—120 К

Вїзд Н. Хмельницького до Київ.

Чудова репродукція сего класичного твору, яко півит репродукційної хромополіграфічної штуки, вийшла вірно після ориґіналу в природних красках. Чар красок викликав подив у найвибагливіших знатоків, які надсилають нам численні признання. Се високо артистична окраса кожної хати і салону; одинака річ, що надає ся на інтелігентний дарунок для знайомих. Історію осіб виступаючих на тім образі долучує ся до кожної посылки. Величина картини 90×76 см. салонно-нове виданє К 10—люксусове К 16—, висилка К 1-20. На жадає достарчас ся рами по власних коштах в цінах; салоннові К 12—, дубові К 16—, золоті К 16—, магоньові К 20—, плюшові К 20— вже зі склом і порядним опакowaniem.

Замовлення слати на адреси: Іван Павлик або М. Криведкий, Львів, Ринок 10, а також Тов. „Сокол-Батько“, Львів, Руска 20. Люксусове виданє на вичерпанню; замовляти лише на вище подані адреси.

ДО
**АМЕРИКИ
КАНАДИ**

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 220 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 120 К за діти понижше 12 літ з погол. подат

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТВІ:

Карпатія з Триєсту 12. листопада.

Ляконія з Триєсту 28. листопада.

Панонія з Триєсту 5. грудня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскорші і найвеличавіші пароходи на світі:

Люзітанія, дня 14/12 1912, 4/1, 25/1 1913.
Мавританія, дня 16/11, 7/12 1912, 11/1, 1/2 1913.

Рух залізничних поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середньо-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені г. р. б. м. друком. Години вічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненням чисел мінутних.

Вїзду зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12.35, 3.40, 8.22, 8.35, 2.05\$, 2.45, 3.45*, 5.46\$, 6.05, 7.00, 7.30, 11.10.

*) до Ряшева, \$) від 15/5 до 30/9 включно що дня, †) до Мшани.

До Підволочиска: 6.10, 10.35, \$2.16, 2.27, 2.50\$, 8.40, 11.13.

†) до Красного, \$) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновців: 2.50, 6.10, 9.15, 9.37, 2.25, 3.05*, 6.28\$, 7.58\$, 11.00.

*) до Станіславова, †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і святами.

До Стрия: 6.00, 7.30, 10.02 \$), 1.45, 6.50, 11.25. \$) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат. свята.

До Самбора: 6.58, 9.05, 3.50, 10.56.

До Сокаля: 7.35, 2.21, 8.00, 11.35*.)

*) до Рави рускої (лише в неділі).

До Яворова: 8.40, 5.45.

До Підгаєць: 5.55, 4.53.

До Стоянова: 7.55, 6.00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиска: 6.25, 10.55, 2.29*), 2.42, 3.07 †), 9.01, 11.30.

†) до Красного. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаєць: 6.09, 1.21*), 5.15, 10.40\$).

*) лише до Винник. \$) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8.12, 6.17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6.28, 1.40*), 5.36, 10.59\$).

*) лише до Винник. \$) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиска відїздить о год. 2. мін. 16 по полудні з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2. мін. 50 по полудні із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудні з перону 3 Нр. сходів III.

Львовацькі поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6.02.

Асекуруйте своє майко від огню

В „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілому народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тільки в руській товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руського тсварства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпечення селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огню скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителей.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечення на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, рентя).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадени з вломом Движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і вексли за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

„Карпатія“ тов. обезп. на житє —

Заступство в Синявці, п. Балня дол. приймає обезпечення на житє, посаги, від огню, граду, крадіжки і випадків. 94(288).